

KULTURUTSKOTTETS UTLÅTANDE 7/2009 rd

Berättelse om regeringens åtgärder under år 2008

Till grundlagsutskottet

INLEDNING

Remiss

Riksdagen remitterade den 1 april 2009 berättelsen om regeringens åtgärder under år 2008 (B 1/2009 rd) till grundlagsutskottet och utrikesutskottet för beredning och bestämde samtidigt att de övriga permanenta fackutskotten ska lämna utlåtande till grundlagsutskottet.

Sakkunniga

Utskottet har hört

- direktör Jukka Liedes, undervisningsministeriet
- professor Jukka Kemppinen.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Motivering

Upphovsrättslagen, bevakning av konsekvenserna

Riksdagen förutsatte 2005 (RP 28/2004 rd — RSv 100/2005 rd) att regeringen utreder vilka regler som gäller och vilka tolkningsproblemen är i fråga om dels rätten att använda gamla fotografier, dels upphovsrätten till fotografier som klassas som historiska, och i förekommande fall vidtar åtgärder för att ändra lagstiftningen.

Rätten till fotografier reglerades i Finland genom en särskild lag om rätt till fotografisk bild 1927—1995. Enligt den hade alla fotografier samma värde och behövde inte ha någon sådan särprägel som gäller för upphovsrätten för att få skydd. År 1995 skrevs skyddet för fotografier i stället in i upphovsrättslagen. Skyddstiden för fotografiska verk och fotografier enligt 49 a § i upphovsrättslagen blev då 50 år. När det gäller

upphovsrätten till fotografiska verk beräknades skyddstiden från upphovsmannens död. Skyddstiden för andra fotografier räknades från det att fotografiet tagits. I början av 1996 förlängdes tiden för det upphovsrättsliga skyddet till 70 år.

De ändringar i omfattningen av skyddet för vanliga fotografier som trädde i kraft i början av 2006 har enligt en utredning från undervisningsministeriet ytterligare harmoniserat skyddet för fotografiska verk och skyddet för andra fotografier med varandra. Alla fotografier har samma skydd i 50 års tid efter det att de tagits. Det omfattande rättsliga skyddet för fotografier enligt upphovsrättslagen utgör ett tydligt undantag från de grundläggande principerna för upphovsrätten genom att alla fotografier åtnjuter skydd oberoende av särprägel.

Till följd av de bestämmelser om avtalslicens som trädde i kraft 2007 kommer gamla fotografier som förvaras i arkiv och museer att kunna användas genom förmedling av en organisation

godkänd av undervisningsministeriet. Frågan om rätten att använda gamla fotografier är också föremål för en omfattande europeisk utredning som ett led i ett projekt för att grunda ett europeiskt digitalt bibliotek. En särskild fråga i denna utredning är användningen av fotografier vars upphovsmän inte kan identifieras eller nås.

Kulturutskottet anser att gamla fotografier är viktiga för att bevara kulturarvet och hålla det tillgängligt. Också privatpersoner har många gamla fotografier som kan ha kulturhistoriskt värde. Därför är det nödvändigt att upphovsrätten till alla gamla fotografier och möjligheten att använda dem regleras tydligt.

Således anser utskottet att uttalandet inte kan strykas.

Utifrån utredning anser utskottet att de åtgärder som vidtagits med anledning av följande ut-

talanden och redovisats i berättelsen är tillräckliga eller att uttalandena i övrigt har blivit obehövliga:

— Program för fortbildning och kompletterande utbildning för lärarutbildare (RP 74/1999 rd), s. 183

— Finansiering av folkhögskolor och medborgarinstitut (RP 112/2005 rd — RSv 185/2005 rd), uttalande 1, s. 194

— Utbildningspolitisk redogörelse (SRR 4/2006 rd), uttalande 5 och 7, s. 197

Utlåtande

Kulturutskottet föreslår

att grundlagsutskottet beaktar det som sägs ovan.

Helsingfors den 12 juni 2009

I den avgörande behandlingen deltog

ordf. Raija Vahasalo /saml
medl. Outi Alanko-Kahiluoto /gröna
Paavo Arhinmäki /vänst (delvis)
Merikukka Forsius /saml
Timo Heinonen /saml
Anneli Kiljunen /sd
Sanna Lauslahti /saml

Jukka Mäkelä /saml
Mikaela Nylander /sv
Lauri Oinonen /cent
Tuula Peltonen /sd
Tuomo Puumala /cent
ers. Sampsa Kataja /saml.

Sekreterare var

utskottsråd Marjo Hakkila.